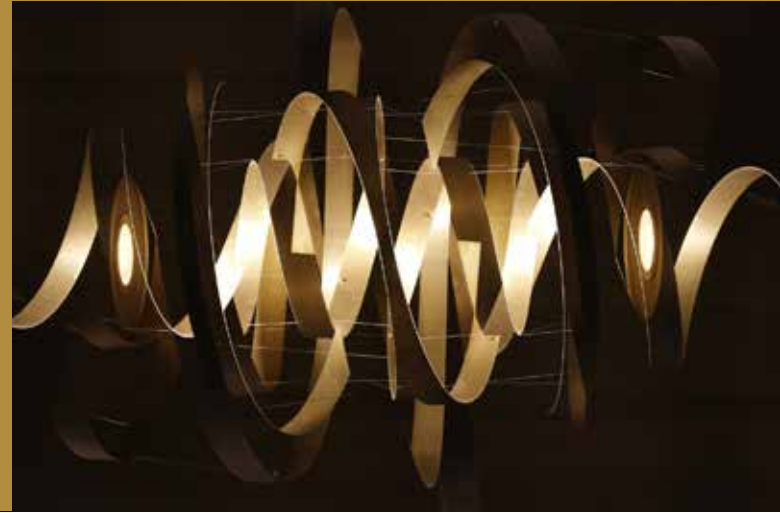

2. ULUSLARARASI MİMARLIK VE TASARIM KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ARCHITECTURE AND DESIGN

11-12 EKİM 2018

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

www.mimarlikvetasarimsempozyumu.org

2. ULUSLARARASI MİMARLIK VE TASARIM KONGRESİ

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları: 08/2018

1. Baskı: Ekim 2018

Yayıncı Sertifika No: 36934

ISBN: 978-605-68150-8-9

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları

Bu kongre özet/tam metin kitabının her türlü yayın hakkı GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI'na aittir. Yayınevinin yazılı izni olmadan, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayını, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz. **Kitapta yer alan özet ve tam metin içerik sorumluluğu ilgili yazarlara aittir. Yayınevi ve kongre yönetimi bu konuda bir yükümlülük ve hukuki sorumluluğu kabul etmez.** Bu konuda Güven Plus Grup Danışmanlık bünyesinde hazırlanan ve yayınlan bu eser ISO: 10002:2014-14001:2004-9001:2008-18001:2007 belgelerine sahiptir. Bu eser TPE "Türk Patent Enstitüsü" tarafından 2016/73332 tescil numarası ile markalı bir eserdir.

Metin ve Dil Editörü

Dr. Öğr. Üyesi. Gökşen ARAS

Kapak Tasarımı

Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ

Sayfa Düzeni

Burhan Maden

Baskı-Cilt:

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061-62 Fax:+902128014063 Mobile:+9053331447861

Sertifika No: 36934

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul

Tel: 02128014061-62-63

info@guvenplus.com.tr

OKUL TASARIMLARINDA MEKANSAL OLASILIKLAR

Figen IŞIKER¹, Mehmet Fatih BÖLÜK²

¹⁻² Mardin Artuklu Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mardin / Türkiye

Öz: Türkiye’de doğup büyüyen herkes 13 yıllık zorunlu eğitim programına tabi tutulur. Bu da; insan ömrünün ortalama 14000 saatinin okulda geçtiği anlamına gelir. Eğitim reformları, değişen sınav sistemleri, artan-azalan eğitim süreleri bitimsizce konuşulurken, 17 milyon 449 bin 876 öğrencinin her gününü geçirdiği okul yapılarının niteliği, mekan kalitesi, çevre ile ilişkisi, kendine has içerik oluşturabilme potansiyelleri gibi konular en az tartışılan meselelerdir. Ülkemizdeki eğitim sistemi tartışmalarında eğitimciler, pedagoglar ve politikacılar en fazla söz hakkına sahipken; bu mekanları tasarlayan mimarlar ve ortak çalışma üreten diğer disiplinlerden uzmanların sesi oldukça zayıf kalmaktadır. Okullar için yapılması gereken temel tartışmaların birçoğu konu dışı bırakıldığı için, tasarımında coğrafi ve iklim koşulları gözetilmeyen, uygun yapı malzemesi kullanılmayan, yakın çevresi ile ilişki kurmayan tip projeler üretildiğini görmekteyiz. Türkiye’de kamu yapıları için ayrılan bütçede eğitim yapıları önemli bir yere sahiptir. Eğitim yapıları gibi her kullanıcının (öğrencinin) farklı ihtiyaçlarının olabileceği binalarda sadece gerekli teknik donanımları sağlayabilmek yeterli değildir. Hareketli ve birbirine dönüşen mekanlar, öğrencinin gün içinde tek bir sınıfta eğitim görmesinin önüne geçer ve katılımcılı, hep birlikte keşfedilen bir öğrenim sürecinin oluşmasına imkan sağlar. Bu metnin amacı; okulları mekansal açıdan ele alarak özgün yapı programlarına ulaşmak ve tasarım olasılıklarını tartışmaya açmaktır. Bununla birlikte sadece fiziksel mekanın oluşumunu değil aynı zamanda öğrencinin gelişiminin bu mekanlarla birlikte nasıl şekillenebileceğini uygulanmış projeler üzerinden ortaya koymaktır.

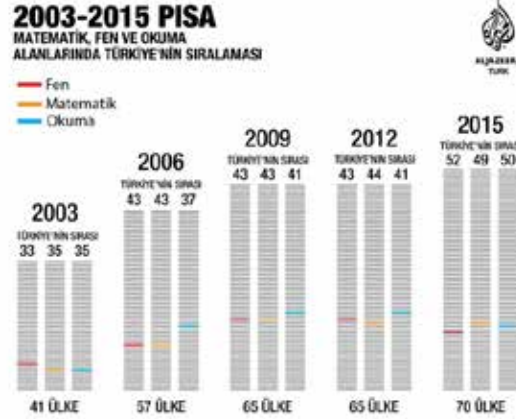
Anahtar Kelimeler: Okul Tasarımı, Fiziksel Mekan, Tipoloji, Öğrenci, Mimari Nitelik, Dönüşen Birimler

GİRİŞ ve KURAMSAL ÇERÇEVE

“Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” PISA’nın üç yıl aralıklarla yaptığı eğitim değerlendirme sonuçlarına göre Türkiye 70 ülke içinde 50. sırada yer almaktadır. Türkiye’nin 2003 yılında katılmaya başladığı değerlendirme programındaki sıralaması tabloda da görülebileceği üzere ne yazık ki yıllar içinde ilerleme gösterememiştir. (Şekil 1) Son yıllarda eğitim için önemli bir bütçe ayrılmasına ve üzerine ciddi çalışmalar yapılmasına rağmen sürekli olarak değişimle sonuçlanan ve yeni sorunlar üreten bir durumla karşı karşıya kalmaktadır. Bundan dolayı tartışma zemini değiştirmek, bunu etkileyen faktörleri gözden geçirmek ve kolektif çözülebilecek bu problemin asıl aktörleri ile bir araya gelmek gerekir.

Eğitim üzerine yapılan çalışmalarda bir araya gelen aktörler arasında alanında uzmanlaşmış mimarların sesinin zayıf kaldığı gözükmemektedir. Çoğu zaman göz ardı edilen ve eğitimin iyi ya da kötü yönde şekillenmesinde

büyük katkısı olan mekanları, eğitim sisteminin önemli bir parçası olarak görmemek bu başarısızlığın önemli etkenlerindedir.

Şekil 1 . Yıllara Göre Türkiye'nin PISA Sıralaması

Okul sadece eğitim modellerine göre şekillenen müfredatlardan oluşmaz. Öğrencilerin yalnızca öğrenme amaçlı buldukları bir yer değil, aynı zamanda orada yaşadığı ve onunla birlikte öğrendiği bir yer olarak tasarlanmalıdır. Okul yaşamın, yerel hayatın, sosyal ve kültürel gerçeklerin bir parçası olarak görülmelidir. Bu nedenle yere bağlı olarak farklılık üreten tasarımlar olmalıdır. Aynı zamanda farklı öğretim biçimine sahip okullar farklı mekanlara ihtiyaç duyar. Bu farklılıklar gözetilmediği için, tasarımında coğrafi ve iklim koşulları gözötenmeyen, uygun yapı malzemesi kullanılmayan, kullanıcı profili iyi analiz edilmemiş, yakın çevresi ile ilişki kurmayan tip projeler üretildiğini görmekteyiz.

AMAÇ

Bu metnin amacı; okulları mekansal açıdan ele alarak özgün yapı programlarına ulaşmak ve tasarım olasılıklarını tartışmaya açmaktır. Bununla birlikte sadece fiziksel mekanın oluşumunu değil aynı zamanda öğrencinin gelişiminin bu mekanlarla birlikte nasıl şekillenebileceğini uygulanmış projeler üzerinden ortaya koymaktır.

KAPSAM

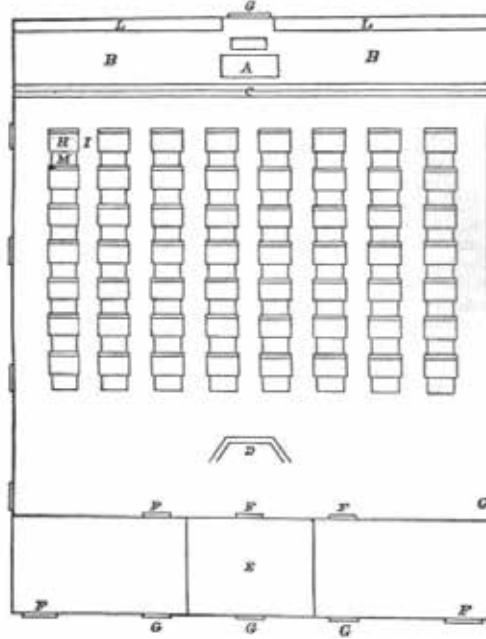
Bu amaç doğrultusunda eğitim yapılarının tarihsel sürecine bakılmış, günümüz örneklerindeki süreklilikleri gözlemlenmiş, bununla birlikte tasarım olasılıkları kritik edilmiştir. Bu değerlendirmelerde okul yapım sürecinde dahil olan aktörler ve sonrasında mekanın da aktör olarak katıldığı eğitim yapısı modelleri, vuku buldukları mekanlar içinde incelenmiştir.

YÖNTEM

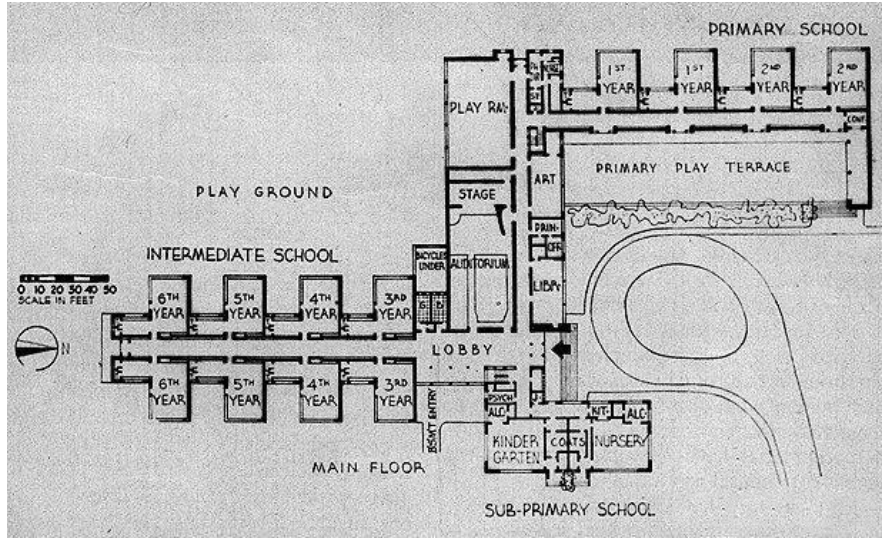
Yakın dönemde farklı bölgelerde inşa edilmiş bazı örnek projeler üzerinden mekan organizasyonları irdelenerek mevcut durum değerlendirmesi yapılmış ve öneriler üzerinde durulmuştur. Türkiye’deki eğitim yapılarının üretiminde aktörlerin katılımcı olmaması, tip projelerin tekrar edilmesi, günümüz fiziksel kullanım ihtiyaçlarını karşılamayan mekanların oluştuğuna değinilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

BULGULAR

Eğitim yapılarının tarihsel süreçlerine bakıldığında bugün anladığımız biçimdeki okul binalarının 19. yüzyıldan itibaren geliştiğini görürüz. Elbette okul binaları daha önce de inşa edilmekteydi. Birkaç yüz yıl önce inşa edilmiş olan ve Avrupa’da hala eski kasabalarda bulunan, kilise-okul tarzındaki Latin okulları bunlara örnek olarak verilebilir. Sanayi Devrimi’nden sonraki on yıllarda, eğitim reformcuları okulları ve sınıf ortamlarını modernize etme çabalarına öncülük etti ve her yerde bulunan tek odalı okul binası giderek daha büyük ve daha sofistike tasarımlara dönüşmeye başladı. Standart sınıf için erken bir modelin, öğrencilerin sıralı bir oturma düzeninde, öğreticinin bir masanın arkasında olduğu, odanın iki tarafındaki pencerelerin ve diğer çeşitli gereksinimler için alanların bulunduğu bir düzenin erken eğitim reformcusu olarak adlandırılan Horace Mann tarafından hazırlandığı görülmektedir. (Baker, 2012: 4) (Şekil 2) Bu okullar 20. yüzyıldaki okul binalarının önceli olarak görülebilecek, koridorlar boyunca sınıfların düzenlendiği simetrik planlamaya sahip kat planlarından oluşmaktadır. (Lederer, 2011: 15)

Şekil 2 . Horace Mann tarafından önerilen sınıf düzeni, 1840 (Baker, 2012:4)

Şekil 3 . Crow Island School, Perkins & Will Architects, 1940

20.yy'a bakıldığında ise tipik bir okulun uzun koridorlar ve kapalı sınıflara sahip, sınıfların yine benzer düzende olduğu bir kurgunun yüzyılın ortalarına kadar sürdüğü görülmektedir. Bu mekan öğretmenin aktif, öğrencinin pasif olduğu hiyerarşik bir ilişki kurar. (Şekil 3)

Bu dönemlerden itibaren ısı, ışık, temiz hava kontrolü gibi enerji korunumuna yönelik çalışmaların da yönlendirmesi ile daha açık düzende mekanların tasarlandığı ve standartların dışına çıkan eğitim yapıları denemeleri yapıldığı görülmektedir. Fiziksel olarak zayıf çocukların güneş ve temiz hava ile desteklenerek güç kazanmasına yardımcı olmak için açık alan kullanımını ön plana çıkararak, günümüzde de halen işlevini sürdüren, Jan Duiker tarafından tasarlanmış "Amsterdam Open Air School" bir örnek olarak verilebilir.

21. yüzyıla gelindiğinde ise teknoloji ile birlikte fiziksel gereksinimler değişikliğe uğramış ve yeni mekansal ihtiyaçları doğurmuştur. Çocukların kendini başkaları ile birlikte yeniden keşfedebileceği, kendi beceri ve ilgi dünyasını geliştirebileceği, keşfe ve farklı kullanımlara izin veren ortamlar üretmenin, bugünün okul mimarisindeki en önemli hedeflerden biri haline gelmiş olduğu görülmektedir. Okul binasındaki "boşluklar"; koridorlar, teraslar, avlular, bir şehrin sokaklarına ve meydanlarına benzer bir işlevi olmasının yanı sıra çoklu kullanıma açık, esnek planlama ile öğrenmenin bir parçası haline gelmeye başlamıştır.

Bir okul yapısı farklı yaş grubundaki öğrenciler tarafından kullanılan mekanlardan oluşur. Yapı içindeki ve dışındaki mekanlar hareketlilik ve durağanlıkların oluşturduğu ardışık periyotlarla gruplar tarafından kullanılır. Bununla birlikte rutin kullanımların dışında sürpriz kullanımlara açık olan, potansiyelleri çoğaltılabilen mekanlar öğrenme sürecini de zenginleştireceğinden, tasarımda mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle okul yapısını oluşturan bütün mekanlar farklı kullanım durumlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır.

SÖZEL SUNUMLAR

Eğitim mekanlarının nitelikli olabilmesi için uygun aktörlerin tasarım süreçlerine dahil edilmesi gerekir. Bu aktörler; karar vericiler, öğretmenler, öğrenciler, okul çalışanları, mimarlar, politikacılar, yerel yöneticiler, kent sakinlerinden oluşabilir. Katılımcı sayısının artması, yere özgü tasarlanan yapıların üretilmesine katkı sağlar. Sözgelimi mimar aktörlerin bu yapıyı tasarlayabilmeleri için, bina kullanıcılarının ne yaptığını ve bunu nasıl yaptığını önemli ölçüde bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri ve yardımcı bütün personelin tüm gününü geçirdiği ve öğrenme sürecinin en önemli aktörlerinden biri olan mekanların titizlikle çalışılması, analiz edilmesi ve revize edilmesi gerekmektedir. Tasarım sürecindeki aktörlerin dışında mekanların kullanılmaya başlanmasıyla birlikte yapının kendisinin de okul yaşamını şekillendiren bir aktör olduğu göz ardı edilmemelidir. Mekanların öğrenci performanslarına etkisi eğitim sistemi tartışmalarının da bir parçası olmalı ve yeni modeller buna göre şekillenmelidir. Pedagojik çalışmalar yapan ve yeni okul modelleri üzerine kafa yoran kişiler, çocuğun gelişiminin mekandan bağımsız olamayacağını vurgularlar. Bu sebeple mekanı da bir eğitimci olarak sistemi belirleyen bir aktör gibi sürece dahil ederler ve eğitim modellerini mekanlar üzerinden tariflemeyi seçerler. Örneğin Reggio modelinin kurucusu psikolog Loris Malaguzzi herkesin toplanabileceği ortak merkezi olmayan bir okulun “*kendi işlerini örgütleyemeyeceğini*” söyler. (Seydel, 2011: 19)

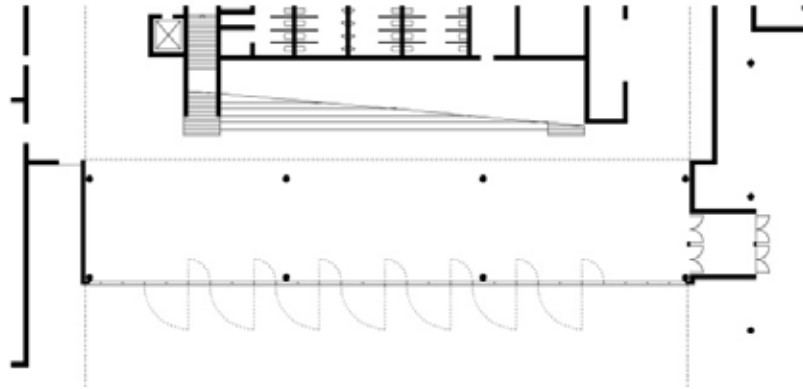
Okul, çocuklar ve gençler için öğrenme ve yaşam alanıdır. Yani sadece çalışma alanı değil, bireysel öğrenme ve sosyal buluşma yeridir. Arkadaş bulmak, dünyanın keşfi kadar önemlidir. Eğlenmeyi, kendine özel alanlar bulmayı, birlikte oynamayı, tartışmayı ve aynı zamanda modern zamanlarda tamamen unutulma tehlikesi olan “*durmayı, ara vermeyi ve huzur bulmayı*” da sağlamalıdır. (Seydel, 2011: 26) Yerleşim bölgelerine entegre edilen okul binaları, nesiller arası eğitim, kültür ve boş zaman merkezleridir. Dolayısıyla, orijinal kullanım fikrinin çok ötesine geçen harika bir sosyal işleve sahiptirler. Bir anlamda kentin ayrılmaz bir parçası olarak şekillenir ve kentte “sosyal odak noktalar” olarak nitelendirilebilirler. (Lederer, Pampe, 2011: 35) Kendini toplumun her kesimine açan ve kültürel bir çekim merkezi olarak değerlendirilebilecek okul binaları, uygun ulaşım bağlantılarına, otoparklara, yönlendirmeyi sağlayan işaret sistemlerine sahip olmalıdır. Bu bağlamda okul binalarında bahçe kullanımı ve giriş alanları önemli bir yere sahiptir. Çünkü diğer tüm kullanıcılarının yanı sıra çocuğun kamusal alanla ilk karşılaştığı alan okul, okulla ilk iletişim kurulan mekan ise yapının giriş kısmıdır.

İlk izlenim çok önemlidir. Okulun kentin bir parçası olması isteniyorsa, giriş kendini belli etmeli ve davetkar olmalıdır. Yapının ana sirkülasyonun başlangıcı olan bu noktalar aslında bir taraftan bitişi olma özelliği de taşır. Dersler sonrasında gruplar halinde çıkmaya, özellikle küçük yaştaki öğrencilerin aileleri ile rahatlıkla buluşmalarına imkan sağlamalı ve kendilerini güvende hissettirecek nitelikte olmalıdır. Görünürlük ve aydınlatma burada önemli bir rol oynamaktadır. (Lederer, Pampe, 2011: 35)

Almanya’daki Markt Indersdorf Ortaokulu’nun yüksek giriş kapısı girişin hem içinde hem de dışında geniş bir alan yaratıyor. Yapıya girdikten sonra birimlere dağılım noktasında iyi bir şekilde kurgulanmış olan bu alan aynı zamanda buluşma yeri, etkinlik alanı işlevini de karşılamaktadır. Hava şartları uygun olduğunda kapılar tamamen açılabilen, iç ve dış mekan birlikte kullanılarak esnek kullanım olanağı sağlayabilmektedir. Burada merdivenler, öğrencilerin ders aralarında buluşma noktası olarak kullanılmasının yanı sıra, alan etkinlik için kullanıldığında tribün görevi görmektedir. (Şekil 4,5)

Şekil 4. Markt Indersdorf Orta Okulu giriş kapısı, 2002

Şekil 5. Markt Indersdorf Ortaokulu giriş alanı, 2002 (Lederer, Pampe, 2011:37)

Mimarların tasarım yaparken en çok zorlandığı birimlerden olan merdivenler, genellikle katların birbirine bağlantısını sağlayan unsur olarak görülür. Ama bu işlevinin yanı sıra iyi organize edilmiş bir merdiven istendiğinde buluşma, dinlenme, etkinlik yapma fonksiyonlarına da hizmet ederek bir anlamda sosyal etkileşim alanları haline gelebilir. Basamak yükseklikleri ve eğimi uygun hale getirilmiş, iyi aydınlatılmış merdivenler özellikle öğrencilerin ders aralarında dersliklerinden fazla uzaklaşmadan dinlenebildikleri bir alan işlevi görebilir. Daha geniş aralarda çalışma yapabildikleri bu alanlar artık katlar arası bağlayıcılığının yanı sıra öğrenme ortamının bir parçası haline gelmiş olacaktır.

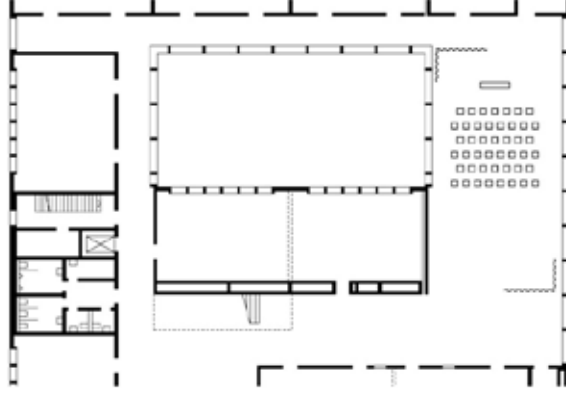
Şekil 6. Hellerup İlkokulu, 2002

Şekil 7. Hellerup İlkokulu, 2002

Danimarka Kopenhag’da bulunan “Hellerup İlkokulu”nda açık ve ferah biçimde düzenlenmiş merdiven alanı katlara erişim fonksiyonunun yanında bir iç dinlenme ve işlev alanı olarak hizmet verir. Yapının merkezinde konumlanmış olmasından ötürü derslikler, yönetim bölümü, laboratuvarlar gibi diğer birimlere de kolay ulaşım sağlanmaktadır. Geniş oturma alanları, öğrencileri arkadaşları ile buluşmaya davet eder, orada bir şeyler yapmalarına, çalışmalarına, yemek yemelerine ve dinlenmelerine imkan verir. Daha büyük etkinliklerde mekan kullanımı katlardaki iç koridorlara da taşar ve böylece yapının açık alanları bütünlüklü olarak kullanılabilir. (Şekil 6,7)

Önceki dönemlerde planlanan okul yapılarında genellikle koridorlar da merdivenler gibi sadece ulaşım görevini karşılama gerektiği düşünülürdü için küçük boyutlarda tasarlanıyordu. Genelde ekonomik kaygılardan ötürü tek taraflı kullanıma çok fazla rastlanmadığı için aydınlatma ve havalandırma sorun oluşturuyordu. Ama günümüzde artık sirkülasyon göreviyle birlikte bu birimlerin tasarımında farklı çözümler üretilmiş ve öğrenmenin bir parçası haline gelmişlerdir.

Şekil 8. Gesamtschule In der Höh, 2003 ((Lederer, Pampe, 2011:37)

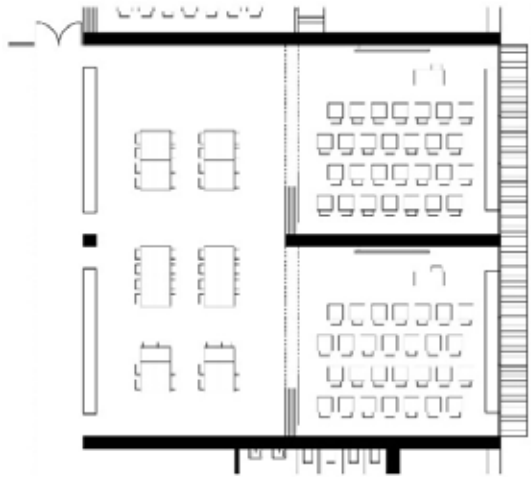

Şekil 9. Gesamtschule In der Höh, 2003

İsviçre Volketswil’deki “Gesamtschule In der Höh” binasında koridor alanı sirkülasyondan çok yönlü bir perde ile ayrılabilir ve etkinlikler için bir oditoryum veya salon olarak kullanılabilir. Ayrıca koridorlar, bireysel veya grup çalışma alanları, okuma alanları ve yemek yeme alanları olarak kullanıma uygun büyüklüktedir. (Şekil 8,9)

Şekil 10. Minami Yamashiro İlkokulu, 2003

Şekil 11. Minami Yamashiro İlkokulu, 2003 (Lederer, Pampe, 2011:165)

Koridor ve ara mekanların sosyal bir alan olarak kullanımının yanı sıra öğrenimin ana mekanı olan ve genelde frontal eğitimin gerçekleştiği sınıfların da bu mekanlara taşması, öğrenimin çeşitlenmesi anlamında önemlidir. Japonya Kyoto'daki Minami Yamashiro İlköğretim Okulu'nun sınıfları, çok işlevli bir mekana sürgülü kapıların sağladığı bir esneklikle akmaktadır ve bu oluşan yeni mekan koridordan sadece parapet yüksekliğindeki öğrenci dolapları ile ayrılmaktadır. (Şekil 10,11)

Bununla birlikte Türkiye'de bu koşulları sağlayan ve çoğunu özel okulların oluşturduğu nitelikli okul yapılarına da rastlamak mümkündür. Bu okullar genellikle bireysel girişimlerle ve bazı projeler kapsamında hayata geçirilmiştir. 2010-2015 yılları arasında İSMEP (İstanbul'un Sismik Riskten Arındırılması Projesi) kapsamında yıkılıp yeniden yapılmasına karar verilen okullar, "İstanbul'da 44 okul" ismiyle Uygur Mimarlık tarafından uygulanarak hayata geçirilmiştir. Bu okullar tip eğitim mekanlarına karşı çıkan ve yere ait olmayı önemseyen tasarımlarla şekillenmiştir. Bu türden okulların sayısı genelle kıyaslandığında oldukça azdır.

SÖZEL SUNUMLAR

Milli Eğitim Bakanlığı fiziki koşulların iyileştirilmesi, eğitim kalitesinin artırılması, öğrencilerin öğrenme potansiyellerinin olumlu yönde gelişmesi ve öğretmenlerin motivasyonunu artıracak düşüncesiyle, mottosu “kaliteli eğitim, kaliteli okul” olan yeni tip projeler üretmiştir. Tip proje üretimi daha çok ekonomik kaygılarla, inşaat süresinin kısa olması ve standart üretimin sağladığı avantajlarla olumlu olarak algılanabilir. Ancak uygulanmış okul yapılarının işlerliği üzerine düşünüldüğünde dezavantajlarının daha çok olduğu gözlemlenmiştir.

Tip projelerin; birbirinden farklı özelliklere sahip her kentin tikel durumlarını ve bunların yaratacağı zenginlikleri görmezden geldiğini söyleyebiliriz. Sözelimi; iklim koşullarının getirdiği farklılıkların yalnızca malzeme önerileri ve alternatif cephe tasarımları ile çözülemeyeceğini, bunların bütün tasarımı şekillendiren parametreler olduğunu görmek gerekir.

SONUÇ

Türkiye’de okul binaları, kamu yapılarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu yapı grubu genellikle mevcut eğitim sisteminin bir uzantısı olarak kurumsal, resmi ve belli bir programı karşılayacak biçimde tip projeler olarak tasarlanmaktadır. Bununla birlikte eğitim sistemine getirilen yeni gelişmeler mevcut mekanlara eklenecek uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu da esnek tasarım kriterleri göz önünde bulundurulmadan tasarlanmış tip projeler için zorlayıcı ve çoğu zaman verimsiz mekanların oluşmasına neden olmaktadır.

Ülkemizdeki eğitim yapıları çoğu etrafı duvarlarla çevrili, beton zeminli bahçelere sahip, aynı sınıf ve koridor plan tipinde okullardan oluşur. Farklı iklim ve coğrafi koşullara cevap veremeyen, kentle ilişki kuramayan ve benzerlikler üreten yapılardır. Bu benzerlikler birbirinden farklı olan her öğrencinin kendi bireyselliğini keşfedebilmek için yardımcı olacak mekanları sağlayamamaktadır.

Nitelikli bir okul; zorunlu gidilmesi gereken bir mekan olarak algılanması yerine gençlerin ve yetişkinlerin öğrenmek ve çalışmaktan “zevk aldığı” bir yer olarak tasarlanmalıdır. Bireysel ve ortak öğrenim, sınıf dışı öğrenim (kütüphane, sınıf bahçeleri vb.), geleneksel bir öğretim programını tamamlayan veya hatta kısmen değiştiren, yaratıcı, sportif, teknik ve sanatsal etkinlikleri organize edebilmeleri ve ayrıca “hiçbir şey yapma” (öğretmensiz alanlar, teneffüs alanları) için yeterli alan sağlamalıdır.

Ayrıca çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin “yaşadığı bir yer olarak” tasarlanmalıdır. Öğrencinin okulu gündelik hayatının bir devamı gibi gördüğü, arkadaşlarıyla buluştuğu, dinlendiği, istediğinde köşesine çekilme imkanını bulabildiği, kendini güvende hissettiği mekanlar olmalıdır. Bu aitliği hissettikleri mekânlarda kendilerine özgü tasarımları için verilen çeşitli öğrenme düzenlemeleri ve fırsatları sağlaması, öğrencinin sosyal hayata açılmasına olanak sağlar.

Bu sayede okul sadece eğitim mekanı olmaktan çıkıp yaşanan, iletişim kurulan, deneyimlenen ve öğrenilen; ortak kullanım alanlarının çokluğu ve kentle kurduğu ilişki sayesinde öğrenciye çoklu perspektifler sunan bir yer olarak şekillenecektir.

SÖZEL SUNUMLAR

KAYNAKÇA

- Baker, L., (2012). A History of School Design and its Indoor Environmental Standards, 1900 to Today, *National Clearinghouse for Educational Facilities, National Institutes of Building Sciences*.
- Lederer, A., (2011). Baugeschichtlicher Abriss. Raumpilot Lernen kitabında makale, *Karl Krämer Verlag Stuttgart + Zürich* s.15-18.
- Lederer, A., Pampe B., (2011). Raumpilot Lernen, *Karl Krämer Verlag Stuttgart + Zürich*.
- Seydel, O., (2011). Der dritte Pädagoge ist der Raum. Raumpilot Lernen kitabında makale, *Karl Krämer Verlag Stuttgart + Zürich* s.19 - 30.

İNTERNET KAYNAKLARI

- http://pisa.meb.gov.tr/?page_id=18 (E.T. 22.10.2018)
- <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/egitimde-2003un-gerisindeyiz> (E.T. 24.10.2018)
- <https://mosaicscience.com/story/school-design-through-decades/> (E.T. 27.10.2018)
- http://www.greatbuildings.com/cgi-bin/gbc-drawing.cgi/Crow_Island_School.html/Crow_Island_Plan.html (E.T. 27.10.2018)
- <http://www.hiddenarchitecture.net/2015/09/open-air-school.html> (E.T. 20.10.2018)
- <https://www.egitimpedia.com/21-yuzyilin-okul-mimarisi-ve-ogrenme-mekamlari/> (E.T. 21.10.2018)
- <http://www.allmannsattlerwappner.de/images/marktindersdorf-02.jpg> (E.T. 22.10.2018)
- <https://microsoftedu.files.wordpress.com/2014/11/hellerupskole.png> (E.T. 22.10.2018)
- <http://www.strandvejen.nu/nyheder/?a=studerende-vil-tilbage-i-skole> (E.T. 23.10.2018)
- <https://www.swiss-architects.com/de/horisberger-wagen-architekten-zurich/project/gesamtschule-in-der-hoh> (E.T. 24.10.2018)
- <https://www.rsh-p.com/projects/minami-yamashiro-elementary-school/> (E.T. 25.10.2018)
- <http://uygurmimarlik.com.tr/site/tr/projects/okullar.html> (E.T. 26.10.2018)
- <https://iedb.meb.gov.tr/www/bakanligimiza-ait-yeni-projeler/icerik/331> (E.T. 26.10.2018)